

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка
Навчально-науковий інститут педагогіки і психології
Кафедра менеджменту освіти та педагогіки вищої школи

Директор навчально-наукового
інституту педагогіки і психології
С.М. Кондратюк
«29» серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ МАТЕРІАЛЬНОГО ТА НЕМАТЕРІАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА

другий (магістерський) рівень
галузь знань 07 Управління та адміністрування
спеціальність 073 Менеджмент
освітня-програма/програми Менеджмент освіти
Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією
НН інституту педагогіки і психології
«29» серпня 2019 р.
Голова Тарасова Т.Б. Тарасова, кандидат
психологічних наук, доцент

СУМИ – 2019

Розробники: д.п.н., професор А.А. Сбруєва, к.п.н., професор М.О. Лазарєв

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри менеджменту освіти та педагогіки вищої школи

Протокол № 1 від 29 серпня 2019 р.

Завідувач кафедри (Козлова О. Г.)

СумДПУ, 2019 р.

Міністерство освіти і науки України
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А. С. МАКАРЕНКА

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології
Кафедра менеджменту освіти та педагогіки вищої школи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор навчально-наукового
інституту педагогіки і психології

_____ С.М. Кондратюк

«_____» _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ МАТЕРІАЛЬНОГО ТА
НЕМАТЕРІАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА

другий (магістерський) рівень
галузь знань 07 Управління та адміністрування
спеціальність 073 Менеджмент
освітня-програма/програми Менеджмент освіти
Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією

НН інституту педагогіки і психології

«_____» _____ 201__ р

Голова _____ Т.Б. Тарасова, кандидат
психологічних наук, доцент

СУМИ – 2019

Розробники: д.п.н., професор А.А. Сбруєва, к.п.н., професор М.О. Лазарєв

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри менеджменту освіти та педагогіки вищої школи

Протокол № 1 від 29 серпня 2019 р.

Завідувач кафедри _____ (Козлова О. Г.)

СумДПУ, 2019 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	07 Управління та адміністрування	вибіркова	
Розділ – 1	Спеціальність (професійне спрямування): 073 «Менеджмент»	Рік підготовки:	
Змістових розділів – 2		I-й	I-й
Індивідуальне навчально-дослідне завдання _____ _____ _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		I-й	II-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 50 самостійної роботи студента – 100	Освітній ступінь: магістр	Лекції	
		18 год.	6
		Практичні, семінарські	
		20 год.	6
		Лабораторні	
		год.	
		Самостійна робота	
		80 год.	132
		Консультації: 2 год.	
		Вид контролю: залік	

1. Мета й завдання навчальної дисципліни

Управління проектами матеріального та нематеріального виробництва – дисципліна, яка об'єднує спеціальні й професійні знання, що отримують магістранти у результаті вивчення загальних закономірностей проектної діяльності та особливостей реалізації проектів у сфері освіти та виробничого навчання.

Мета вивчення курсу – оволодіти сучасними науковими основами проектного менеджменту, що дозволить майбутнім спеціалістам в галузі управління та адміністрування підвищити ефективність функціонування загальноосвітніх навчальних закладів та забезпечити їхню конкурентоспроможність.

Основні завдання курсу:

- оволодіння теоретико-методологічними засадами процесу управління проектами матеріального та нематеріального виробництва;
- вивчення особливостей проектного менеджменту в галузі освіти;
- оволодіння навичками організації і управління проектами різного типу;

У результаті вивчення дисципліни магістри повинні **знати**:

- понятійно-термінологічний апарат, що характеризує проектний менеджмент;
- життєвий цикл та основні фази проекту;
- організаційну структуру проекту;
- особливості управління проектами в галузі освіти;
- механізм управління проектами різного типу;
- кадрові й фінансові особливості управління проектами;
- методики оцінки ефективності та визначення ризиків проекту;

Вміти:

- застосовувати теоретичні знання з проектного менеджменту в управлінні навчальним закладом;
- планувати й реалізовувати проекти різного типу, ефективно використовуючи часові, кадрові та фінансові ресурси;
- здійснювати оцінку ефективності проектів та аналізувати можливі ризики.

2.ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Міждисциплінарні зв'язки: «Техніка управлінської діяльності», «Теорія організації», «Керівник навчального закладу», «Моделювання в системі управління освітою», «Маркетинг в освіті» та ін.

3.РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

У результаті вивчення курсу «Менеджмент організації» студенти повинні

знати та вміти:

Знання: – сучасні теорії управлінської діяльності; – - основи менеджменту організації, механізми досягнення високоефективного функціонування організації; – особливості навчального закладу як соціально-педагогічної системи; – організаційні форми діяльності керівника; – особливості управління навчальним закладом у сучасних умовах; – аспекти проектного аналізу; – сучасні теоретичні засади управління освітою; – закони, закономірності, принципи, методи та правові основи управлінської діяльності; – інноваційні підходи у вирішенні складних організаційних питань щодо функціонування організації в конкурентному середовищі; – сутність, принципи і процес стратегічного планування та управління організацією в конкурентному середовищі; – механізми вибору та реалізації стратегії організації.	ПРН 2 ПРН 5 ПРН 7. ПРН 9.	Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті. Вміти спілкуватись в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами;
---	--	--

Уміння: – використовуючи теоретичні знання, і в незалежності від сфери діяльності, приймати та доводити до повної реалізації управлінські рішення; – здійснювати аналіз середовища за методом SWOT та відпрацьовувати рекомендації щодо прийняття і реалізації стратегії організації. – здійснювати оцінювання та моніторинг визначення «стратегії»; – складати програми діяльності навчального закладу; – визначити критерії оцінювання раціональності в діяльності персоналу навчального закладу; – застосовувати різні методологічні підходи в управлінні освітою, які є адекватними соціокультурній та політико-екологічній ситуації.	ПРН 10. ПРН 12. ПРН 13.	Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом). Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).
Комунікація: K1. Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються. K2. Використання іноземних мов у професійній діяльності.	ПРК 1 ПРК 2.	Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті. Вміти спілкуватись в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами.

4.КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
А	Теоретична підготовка: вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для

	реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань. Практична підготовка: може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.
В	Теоретична підготовка: вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях. формулюванні висновків. застосуванні теоретичних знань на практиці. Практична підготовка: за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання.
С	Теоретична підготовка: володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу. Практична підготовка: має елементарні, нестійкі навички виконання завдання.
Д	Теоретична підготовка: має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки. Практична підготовка: планує та виконує частину завдання за допомогою викладача.
Е	Теоретична підготовка: студент не володіє навчальним матеріалом у загальному обсязі. Практична підготовка: виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.
FX	Теоретична підготовка: студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу. Практична підготовка: виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.

F	Теоретична підготовка: студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
---	--

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМАЮТЬ СТУДЕНТИ

<i>Поточне тестування та самостійна робота</i>											Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2					50	100
T1	T2	T3	T4	T5	ЗМ1 К/р	T6	T7	T8	T9	ЗМ2 К/р		
4	4	4	4	4	7	4	4	4	4	7		

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5.ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методи усного контролю (індивідуальне і фронтальне опитування); методи машинного контролю (тести), методи письмового контролю (контрольні роботи, твори, тести, анкетування, письмові заліки) тощо.

6.Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1

Теоретичні основи проектного менеджменту

Тема 1. Історія та загальні засади управління проектами.

Історія та перспективи розвитку проектного менеджменту. Основні етапи розвитку управління проектами. Сучасний стан досліджень у галузі управління проектами. Підходи до інтерпретації та основні характеристики проекту. Сутність поняття *управління проектами*. Поняття *життєвого циклу* проекту та зміст основних його фаз. Класифікація проектів. Виокремлення проектів за такими ознаками, як масштаб, складність, термін реалізації, вимоги щодо якості, вимоги щодо обмеження ресурсів, рівень учасників, характер цільового завдання, головна причина виникнення проекту. Основоположні підходи до управління проектами: інтегрований логіко-структурний, логіко-структурна матриця. Основні функції управління проектами: планування, контроль проекту, аналіз, прийняття рішень, складання і супровід бюджету проекту, організація здійснення, оцінка, звітність, приймання. Підсистеми управління проектом включають: управління змістом і обсягами робіт, часом, тривалістю, вартістю, якістю, закупівлями, поставками, розподілом ресурсів, людськими ресурсами, ризиками, інформацією. Методами управління проектами є: сіткове планування й управління, календарне планування, логістика, стандартне планування, структурне планування, ресурсне планування, імітаційне моделювання.

Тема 2. Особливості проектного менеджменту в освіті.

Основи теорії управління освітніми системами. Проектний підхід в управлінні освітніми системами. Механізми управління проектами в освітній галузі. Оцінка ефективності функціонування освітніх систем.

Тема 3. Структуризація проекту.

Загальна характеристика та значення структуризації проекту. Основні завдання структуризації проекту. Поняття структури розбиття робіт та її значення в управлінні проектом. Основні параметри, за якими може здійснюватись декомпозиція проекту: компоненти продукту, процесні або функціональні елементи діяльності організації; етапи життєвого циклу проекту; підрозділи організаційної структури; географічне розташування. Методологічні основи структуризації проекту. Правила та основні етапи структуризації. Основні підходи до структуризації проекту : «зверху-вниз» та «знизу –вверх».

Можливі помилки структуризації проекту. Поєднання структур проекту. Поєднання структури розбиття робіт, організаційної структури проекту та структури витрат проекту.

Тема 4. Планування людських і матеріальних ресурсів проекту. Складання бюджету проекту.

Зміст планування ресурсів. Характеристика ресурсів проекту. Основні типи ресурсів, які виділяють в управлінні проектами: невідтворювані, складовані, накопичувані та відтворювані, нескладовані, ненакопичувані ресурси. Алгоритм ресурсного планування проекту. Типи обмежень проектів (за часом, за кількістю ресурсів). Сутність ресурсного конфлікту та методів його вирівнювання: нормального, розбиття, розтягнення та стискання. Оптимізація недостатньої кількості ресурсів. Система вимог до джерел забезпечення проекту. Ранжування джерел. Фандрейзингова діяльність. Особливості планування людських ресурсів. Поняття та основні характеристики команди проекту, підходи до її формування. Основні підходи до формування команди. Лідерство та керівництво в команді. Управління конфліктами в проектах. Мотивація персоналу. Поняття та основні положення сучасних теорій мотивації. Поняття *бюджет проекту*. Зведений бюджет проекту як сукупність операційних та фінансових бюджетів. Взаємозв'язок бюджетів, їх типові форми, порядок складання та необхідна для цього інформація

Тема 5. Основні форми організаційної структури проектів.

Поняття організаційної структури та її значення. Загальні принципи та послідовність побудови організаційних структур управління проектами. Види організаційних структур залежно від змісту проекту (функціональна, проектна, матрична) та їх застосування залежно від системи взаємовідносин учасників проекту. Органічні та механістичні організаційні структури та їх порівняльна характеристика.

РОЗДІЛ 2

Реалізація та контроль виконання проекту

Тема 6. Ініціювання та планування змісту проекту.

Ініціалізація проекту: розробка концепції проекту, формування ідеї проекту, попереднє пророблення цілей та завдань проекту, попередні дослідження можливостей виконання проекту. Структура проектного аналізу: технічний аналіз, комерційний аналіз, фінансовий аналіз, екологічний аналіз,

організаційний аналіз, соціальний аналіз, економічний аналіз. Оцінка ефективності проектів. Поняття ефективності проекту. Принципи оцінки ефективності проектів. Основні показники ефективності проектів (чиста теперішня вартість, внутрішня норма доходності, строк окупності, індекс прибутковості) їх переваги та недоліки. Складові системи планування проекту. Поняття «планування проекту» та основна мета планування. Основні та допоміжні процеси планування. План проекту. Методологічні підходи до планування проектів (принципи планування проектів). Зміст концептуального, стратегічного та тактичного планування.

Тема 7. Управління проектними ризиками.

Поняття ризику та невизначеності. Класифікація проектних ризиків. Управління ризиками як підсистема управління проектом. Якісний та кількісний аналіз проектних ризиків. Основні методи аналізу ризиків: імовірнісного аналізу, експертного аналізу, аналогів, аналізу показників граничного рівня, чутливості проекту, сценаріїв розвитку проекту, побудови «дерева рішень» проекту, імітаційні. Методи зниження ризиків проектів: скасування ризику, запобігання та контролювання ризику, страхування ризику, поглинання ризику, резервування коштів на покриття непередбачених витрат. Алгоритм визначення ефективності методів зниження ризиків.

Тема 8. Контроль за реалізацією проекту.

Завдання контролю за виконанням проекту. Методи контролю фактичного виконання проекту: простий та детальний. Контролювання виконання календарних планів та бюджетів підрозділів. Кількісні та якісні дані, необхідні для контролю основних параметрів проекту. Контроль часу та вартості виконання робіт. Підходи до визначення показника завершеності проекту: на основі планових та фактичних витрат. Звітність у системі контролю: завдання, принципи побудови, форма подання. Вимірювання та аналіз показників виконання проекту. Основні варіанти дій у випадку відхилень проекту від плану (знаходження альтернативних рішень, перегляд вартості, строків, змісту робіт, припинення проекту).

Тема 9. Управління якістю проекту.

Сучасна концепція управління якістю. Сутність управління якістю проекту та способи забезпечення якості проекту. Основні принципи. Метод системного

управління якістю. Єдина схема розробки і впровадження системи. Витрати на забезпечення якості проекту. Попередні витрати. Інформаційні затрати. Затрати на усунення дефектів пов'язаних з внутрішніми потребами. Статистичні методи контролю якості. Контрольні карти. Схема Ісікава. Діаграми Парето. Поняття норми і стандартів. Міжнародна організація по стандартизації. Система стандартів ISO. Українська система норм. Види і методи контролю якості.

7.2. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретичні основи проектного менеджменту												
Тема 1. Історія та загальні засади управління проектами.	9	2	2			5		2				10
Тема 2. Особливості проектного менеджменту в освіті.	4	2	2						2			10
Тема 3. Структуризація проекту.	14	2	2			10						16
Тема 4. Планування людських і матеріальних ресурсів проекту. Складання бюджету проекту.	29	2	2			25		2				10
Тема 5. Основні форми організаційної структури проект-тів.	4	2	2						2			10

Разом – розділ 1	60	10	10			40	64	4	4			56
Розділ 2. Реалізація та контроль виконання проекту												
Тема 6. Ініціювання та планування змісту проекту.	14	2	2			10			2			10
Тема 7. Управління проектними ризиками.	4	2	2									15
Тема 8. Контроль за реалізацією проекту.	19	2	2			15		2				10
Тема 9. Управління якістю проекту.	21	2	4			15						15
Разом – розділ 2	58	8	10			40	54	2	2			50
Усього годин	118	18	20			80	118	6	6			106

2. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія та загальні засади управління проектами матеріального та нематеріального виробництва	2
2	Особливості проектного менеджменту в освіті	2
3	Методологічні основи та етапи структуризації проектів	2
4	Основні форми організаційної структури проектів.	2
5	Планування людських і матеріальних ресурсів проекту.	2
6	Ініціювання та планування змісту проекту.	2
7	Управління ризиками в проектах	2
8	Контроль за реалізацією проектів	2
9	Управління якістю проектів	2
	РАЗОМ	18

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальні засади та основоположні підходи до управління проектами	2
2	Проектний підхід в управлінні освітніми системами	2
3	Структуризація проектів: основні підходи та етапи	2
4	Органічні та механістичні організаційні структури проектів	2
5	Загальні підходи до планування та контролю проектів	2
6	Планування ресурсів, витрат і складання проектного бюджету	2
7	Управління ризиками в проектах	2
8	Управління якістю проектів	2
9	Презентація проектів	2
10	Презентація проектів	2
	РАЗОМ	20

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальні засади проектного менеджменту. Особливості проектного менеджменту в освіті.	5
2	Обґрунтування доцільності проекту	10

3	Розробка проектно-кошторисної документації та контроль за нею.	10
4	Контроль як основа управління проектною діяльністю.	5
5	Формування і розвиток проектної команди	10
6	Керівник проектів та програм у сфері матеріального (нематеріального) виробництва	5
7	Програмне забезпечення процесу управління проектами	10
8	Атестація проектів	10
9	Управління інноваційними проектами	15
	<i>РАЗОМ</i>	80

8. Питання до семінарських занять.

1. Загальні засади та основоположні підходи до управління проектами

1. Проект та специфіка проектної діяльності.
2. Система управління проектами.
3. Класифікація проектів.
4. Фази життєвого циклу проекту.
5. Структура, оточення та учасники проекту.

Рекомендована література

1. Батенко Л. П., Загородніх О. А., Ліщинська В. В. Управління проектами: Навч. посібник / Київський національний економічний ун-т. - К.: КНЕУ, 2003. – 231с.
2. Верзух Е. Управління проектами: прискорений курс за програмою МВА: Пер. з англ. – М. : ООО "І.Д. Вільямс", 2006
3. Грей К. Ф. Управление проектами: Практ. руководство. / К. Ф.Грей, Э. У. Ларсон – М. : Дело и Сервис, 2003. — 527 с.
4. Демарко Т., Листер Т. Человеческий фактор: успешные проекты и команды. – 2-е изд. – Символ-Плюс, 2007. – 256 с.
5. Дітхелм Г. Управління проектами. В 2 т. Т. 1. Основи: пров. з нім. - СПб: Видавничий дім «Бізнес-преса», 2004. - 400 с.
6. Керівництво з основ проектного менеджменту: Довідник / Під ред. В.Р. Дункан. Пер. с англ. – К.: Віпол, 1999. – 198 с.

7. Кобиляцький Л. С. Управління проектами: Навч. посібник / Міжрегіональна академія управління персоналом (МАУП). - К.: МАУП, 2002. – 198 с.
8. Тарасюк Г. М. Управління проектами: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. - К.: Каравела, 2004. - 344с.
9. Трілленберг В. Проектний менеджмент: Конспект лекцій і семінарів. – Т. : Економічна думка, 2002. - 96с
10. Управление проектами: Справочник для профессионалов / Мазур И. И., Шапиро В. Д. и др. – М. : Высш. шк., 2001. – 875 с.

2. Проектний підхід в управлінні освітніми системами

1. Освітні проекти та програми як об'єкт проектного менеджменту
2. Організація освітніх проектів.
 - 2.1 Проектування освітніх систем.
 - 2.2 Технологічна фаза проекту.
 - 2.3 Рефлексивна фаза проекту.
3. Управління проектами в навчальному закладі
4. Особливості управління науковими проектами в закладі освіти.

Рекомендована література

1. Безверхнюк Т. М., Котова Н.О., Попов С.А. Управління проектами в публічній сфері : навчальний посібник з грифом МОН / Т. М. Безверхнюк, Н. О. Котова, С. А. Попов. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2011. – 352 с.
2. Борзенко-Мірошніченко А. Ю. Управління регіональною освітою відповідно до парадигми публічного адміністрування: проектно-орієнтований підхід / А. Ю. Борзенко-Мірошніченко // Управління проектами та розвиток виробництва : зб. наук. пр. – Луганськ : СНУ ім. В. Даля, 2008. – № 3 (27). – С. 87-92.
3. Бушуєв С.Д. Застосування моделі «Нова башта Р2М» в управлінні проектами розвитку освіти / С. Д. Бушуєв, О. В. Криворучко, М. І. Цюцюра // Управління розвитком складних систем : зб.наук.пр. – К. : КНУБА, 2014. – № 17. – С. 5-11.
4. Керівництво з питань проектного менеджменту / [пер. з англ. мови; під ред. проф. С. Д. Бушуєва]. – [2-ге вид., перероб.]. – К. : Видавничий дім "Деловая Украина", 2000. – 198 с.
5. Мазур И. И. Управление проектами : учебн. пособ. / И. И. Мазур, В. Д. Шапиро, Н. Г. Ольдерогге; под общ. ред. И. И. Мазура. – [2-е изд.]. – М. : Омега-Л, 2004. – 664 с.

6. Оберемок І. І. Методи та засоби проектно-орієнтованого управління у вищих навчальних закладах : автореф. дис. канд. техн. наук: 05.13.22 / Оберемок Іван Іванович; Київський національний університет будівництва і архітектури. – Київ, 2004. – 20 с. – укр.
7. Тесленко П. О. Портфельне управління еволюційним розвитком вищих навчальних закладів / О. П. Тесленко // Управління розвитком складних систем : зб. наук. пр. – К. : КНУБА, 2014. – № 17. – С. 76-80.
8. Управління проектами розвитку змісту освіти як управління успішними проектами за методологією MSP / М. І. Цюцюра, С. В. Цюцюра, О. В. Криворучко, Г. О. Цюцюра// Управління розвитком складних систем : зб. наук. пр. – К. : КНУБА, 2014. – № 18. – С. 102-105.
9. Управління проектами та програмами : підручник / С. Д. Бушуєв, Н. С. Бушуєва, А. Я. Казарезов, К. В. Кошкін. – Миколаїв : Торубариос, 2010. – 352 с.

3. Структуризація проектів: основні підходи та етапи

1. Визначення структури проекту на етапі планування.
2. Завдання структуризації проекту.
3. Основні підходи до структуризації проекту.
4. Послідовність здійснення структуризації.

Рекомендована література

1. Гонtareва І. В. Управління проектами : підруч. І. В. Гонtareва. – Х. Вид. ХНЕУ, 2011. – 444 с.
2. Чернов С. К. Управління проектами : навч. посіб. / С. К. Чернов; під ред. С. К. Чернова, В. В. Малого. – Миколаїв : НУК, 2010. – 354 с.
3. Чейз Р. Б. Производственный и операционный менеджмент / Б. Ричард Чейз, Николас Эквилайн, Дж. Якобс Робер; пер. с англ. – [8-е изд.]. – М. : Издательский дом "Вильямс", 2004. – 704 с.
4. Кобиляцький Л. С. Управління проектами: Навч. посібник / Міжрегіональна академія управління персоналом (МАУП). - К.: МАУП, 2002. – 198 с.
5. Тарасюк Г. М. Управління проектами: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. – К. : Каравела, 2004. – 344с.
6. Ньютон Р. Проектный менеджмент от А до Я / Ричард Ньютон. - М. : Альпина Паблицер, 2011. – 192 с.
7. Портни Э С. Проектный менеджмент для "чайников" / Стенли Э. Портни. - М. : Диалектика. 2008. – 368 с.

4. Органічних та механістичні організаційні структури проектів

1. Поняття проектної організаційної структури. Критерії вибору організаційної структури.
2. Особливості органічних організаційних структур.
3. Особливості механістичних організаційних структур.

Рекомендована література

1. Карпов В. А., Улибіна В. А. Проектний аналіз (конспект лекцій та практичні завдання) – Одеса, 2005 – 151 с.
2. Кобиляцький Л. С. Управління проектами: Навч. посібник / Міжрегіональна академія управління персоналом (МАУП). - К.: МАУП, 2002. - 198 с.
3. Ньютон Р. Проектный менеджмент от А до Я / Ричард Ньютон. - М. : Альпина Паблишер, 2011. – 192 с.
4. Полковников А.В., Дубовик М.Ф. Управление проектами (полный курс MBA). М.: Эксмо, 2011.
5. Портни Э С. Проектный менеджмент для "чайников" / Стенли Э. Портни. - М. : Диалектика. 2008. – 368 с.
6. Тарасюк Г. М. Управління проектами: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. - К.: Каравела, 2004. - 344с.

5. Загальні підходи до планування та контролю проектів

1. Планування реалізації проекту.
2. Цілі, призначення та види планів.
3. Фінансове планування за проектом.
4. Розробка проектно-кошторисної документації та контроль за нею.
5. Вибір і завдання проектних фірм.

Рекомендована література

1. Безверхнюк Т. М., Котова Н.О., Попов С.А. Управління проектами в публічній сфері : навчальний посібник з грифом МОН / Т. М. Безверхнюк, Н. О. Котова, С. А. Попов. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2011. – 352 с.
2. Кобиляцький Л. С. Управління проектами: Навч. посібник / Міжрегіональна академія управління персоналом (МАУП). - К.: МАУП, 2002. - 198 с.
3. Ковшун Н.Е. Аналіз та планування проектів: підруч. / Н.Е. Ковшун. – К.: Центр навч. літ., 2008. – 344с.
4. Лапыгин Ю. Н. и др. Управление проектами: от планирования до оценки эффективности. — М. : Омега-Л, 2009. — 252 с.

5. Ноздріна Л. В. Управління проектами: підруч. / Л. В. Ноздріна, В.І. Ярощук, О.І. Полотай. – К. : Центр навчальної літератури, 2010. – 432с.
6. Тарасюк Г. М. Управління проектами: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. - К.: Каравела, 2004. - 344с.

6. Планування ресурсів, витрат і складання проектного бюджету

1. Матеріально-технічна підготовка проекту.
2. Категорії витрат проекту.
3. Порядок планування витрат за проектом.
4. Розробка бюджету проекту.
5. Можливості внесення змін до проектного бюджету.

Рекомендована література

1. Бланк И. А. Основы финансового менеджмента / И. А. Бланк. – К.: Ника-Центр : Эльга, 2004. – Т. 1. – 590 с.; Т. 2. – 511 с.
2. Бланк И. А. Управление финансовыми потоками / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр: Эльга, 2002. – 735 с.
3. Ковшун Н.Е. Аналіз та планування проектів: підруч. / Н.Е. Ковшун. – К.: Центр навч. літ., 2008. – 344с.
4. Ноздріна Л. В. Управління проектами: підруч. / Л. В. Ноздріна, В.І. Ярощук, О.І. Полотай. – К. : Центр навчальної літератури, 2010. – 432с.
5. Пересада А. А. Проектне фінансування : підручник / А. А. Пересада, Т. В. Майорова, О. О. Ляхова. – К. : КНЕУ, 2005. – 761 с.
6. Строкович А. В. Управление проектами : учеб. пос. / А. В. Строкович. – Х. : Изд-во НУА, 2005. – 180 с.
7. Тарасюк Г. М. Управління проектами : навч. посіб. / Г. М. Тарасюк. – 3-тє вид. – К. : Каравела, 2009. – 320 с.

7. Управління ризиками в проектах

1. Проектні ризики та їх класифікація.
2. Принципи управління проектними ризиками.
3. Методи аналізу ризиків проекту.
4. Можливості зниження та протидії ризикам.

Рекомендована література

1. Безверхнюк Т. М. Управління проектами в публічній сфері : навчальний посібник з грифом МОН / Т. М. Безверхнюк, Н. О. Котова, С. А. Попов. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2011. – 352 с.
2. Кобиляцький Л. С. Управління проектами: Навч. посібник / Міжрегіональна академія управління персоналом (МАУП). - К.: МАУП, 2002. - 198 с.
3. Ковшун Н. Е. Аналіз та планування проектів: підруч. / Н.Е. Ковшун. – К.: Центр навч. літ., 2008. – 344с.
4. Лапыгин Ю. Н. и др. Управление проектами: от планирования до оценки эффективности. — М. : Омега-Л, 2009. — 252 с.
5. Ноздріна Л. В. Управління проектами: підруч. / Л. В. Ноздріна, В.І. Ярошук, О. І. Полотай. – К. : Центр навчальної літератури, 2010. – 432с.
6. Риски в современном бизнесе / П. Г. Грабовый, С. Н.Петрова, С. Н. Полтавцев и др. – М. : Аланс, 2004.
7. Тарасюк Г. М. Управління проектами: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. – К. : Каравела, 2004. – 344с.

8. Управління якістю проектів

1. Концепція управління якістю проектів.
2. Норми і стандарти якості.
3. Управління забезпеченням якості проекту.
4. Контроль якості проекту.

Рекомендована література

1. Всеобщее управление качеством: Учебник для вузов / О. П. Глудкин, Н. М. Горбунов, А. И. Гуров, Ю. В. Зорин; Под ред. О. П. Глудкина. – М.: Радио и связь, 1999. – 600 с.
2. Строкович А. В. Взаимосвязь общего менеджмента и менеджмента качества: материалы за 5-а международна научна практична конференция, «Основните проблеми на съвременната наук». София : Бял ГРАД-БГ ООД, 2009. – Т. 4. Икономики. – С. 29–31.
3. Строкович А. В. Совершенствование концепции управления качеством развития предприятия / А. В. Строкович // Вчені зап. Харк. гуманіт. ун-ту «Нар. укр. акад.» ; [редкол.: В. І. Астахова та ін.] – Х. : Вид-во НУА, 2008. – Т. 14. – С. 334-343.
4. Українська асоціація якості [Електроний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uaq.org.ua/>
5. Управление проектами / Под ред. Фил Бэгьюли / Пер. с англ. И. В. Петрашек. – М. : ФАИРО-ПРЕСС, 2002. –208 с.

8. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (далі – ІНДЗ) є формою самостійної роботи студента, метою якої є поглиблення та засвоєння знань з дисципліни «Проектний менеджмент». ІНДЗ студентів полягає у розумінні теоретично-понятійного апарату дисципліни; у дослідженні питань пов'язаних із реалізацією проектів, основними поняттями щодо проектної діяльності в закладі освіти, аналізом основних складових проектного менеджменту. На основі засвоєних знань та одержаних навичок студент готує проект підвищення ефективності діяльності загальноосвітньої школи. Тему для написання проекту студент визначає з переліку запропонованих тем. В окремих випадках студент може самостійно запропонувати та розробити тему, попередньо обговоривши її з викладачем.

Тематика проектів:

1. *Школа моєї мрії*
2. *Здорова дитина – щаслива родина*
3. *Добро починається з тебе*
4. *Ботанічний сад у школі*
5. *Відповідальне батьківство*
6. *Сучасна школа бізнесу*
7. *Подорожі в минуле.*

План написання проекту

1. ***Назва проекту***
2. ***Керівник проекту***
3. ***Визначення існуючої проблеми чи можливості.***

Вдалими бувають проекти, розроблені на основі належного розуміння певних засад їх створення. Успіх проекту рідко є наслідком щасливого випадку чи долі. Майже завжди, успіх проекту залежить від належного планування і розуміння існуючих суперечностей, що потребують вирішення.

4. Збір і аналіз інформації

Досягнувши розуміння загальних потреб і обравши конкретну проблему, на вирішення якої буде спрямований проект, потрібно зібрати більш детальну інформацію стосовно цієї проблеми, наявних ресурсів тощо. Це важливо, оскільки конкретні факти є необхідними для подальшого планування і ефективної реалізації.

5. Обґрунтування доцільності проекту.

Визначення основних критеріїв відповідності проекту існуючій проблемі чи можливості.

6. Формулювання мети проекту

Мета – детально відпрацьоване, узгоджене, лаконічне формулювання бачення майбутнього. Отримання очікуваних змін ситуації у навчальному закладі в результаті виконання проекту. При формулюванні цілей використовується іменник (створення заповідника в такому-то місті, проведення семінару "Сучасні методики екологічного виховання і освіти" для вчителів міських шкіл тощо).

7. Завдання проекту.

Завдання проекту – це поліпшення схарактеризованої ситуації, тому завдання повинні бути максимально конкретизованими, реалістичними та досяжними, тобто – це конкретні дії, які можна виміряти і без яких мета не може бути досягнутою. Це зміни, що відбуваються крок за кроком в міру реалізації проекту.

8. Аналіз витрат та вигод: 1) Матеріальні результати (очікуваний результат, його цінність); 2) Нематеріальні результати (очікуваний результат та його цінність); 3) Категорія витрат: внутрішні трудовитрати (людино-години); зовнішні трудовитрати (консультанти, підрядники, обладнання, технічні та програмні засоби; інші витрати (наприклад, витрати на відрядження та навчання).

9. Зміст проекту

Основні заходи з реалізації проекту

10. Аналіз можливих ризиків реалізації проекту.

11. Методи оцінки ефективності проекту.

9. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемного виконання, частково-пошуковий (евристичний), дослідницький, інформаційно-повідомляючий, метод викладання і виконавчий метод учіння, інструктивно-практичний, пояснювально-спонукальний, спонукальний метод навчання і пошуковий метод учіння, пояснювальний метод виконання і репродуктивний метод учіння, метод викладання і продуктивно-практичний метод учіння, метод викладання і частково-пошуковий метод учіння.

12. Приклади тестових завдання до Розділу 1

1. Проект – це

- а) план довгострокових фінансових вкладень;
- б) програма дій використання фінансових ресурсів;
- в) завдання з певними вихідними даними й плановими результатами (цілями), що зумовлюють спосіб його розв'язання;
- г) задум (завдання, проблема) та необхідні засоби його реалізації з метою досягнення бажаного економічного, технічного, технологічного чи організаційного результату.

2. До головних ознак проекту не належать:

- а) зміна стану для досягнення мети проекту;
- б) обмеженість ресурсів;
- в) складність;
- г) неповторність.

3. Визначення мети проекту не передбачає:

- а) визначення результатів діяльності на певний строк;
- б) кількісної оцінки проекту;
- в) доведення, що результати мають бути досягнуті
- г) визначення умови, за яких результати проекту можуть бути досягнуті.

4. Окремі конкретні проекти чітко визначеної орієнтації та масштабу, що припускають певні спрощення проектування та реалізації, формування команди проекту тощо, називаються:

- а) монопроекти (або прості);
- б) мультипроекти;
- в) мегапроекти;
- г) усі відповіді вірні.

5. Управління проектом – це:

- а) мистецтво координувати людські й матеріальні ресурси протягом життєвого циклу проекту;
- б) сукупність заходів, спрямованих на реалізацію проекту з метою отримання прибутку;
- в) процес управління командою, ресурсами проекту за допомогою спеціальних методів та прийомів з метою успішного здійснення поставленої мети.
- г) усі відповіді вірні.

6. До стадій життєвого циклу управління проектом не належать:

- а) зародження;
- б) зростання;
- в) зрілість;
- г) оцінка проекту.

7. На стадії зародження проекту здійснюється:

- а) планування та контроль;
- б) управління ризиком;
- в) управління організаційною структурою;
- г) проектний аналіз за аспектами.

8. Система управління проектами, за якої менеджер проекту не несе ніякої фінансової відповідальності за прийняття рішення, відповідає за координацію і управління розробкою та реалізацією проекту, у контрактні відносини з іншими учасниками проекту не вступає, називається:

- а) простою;
- б) розширеною;
- в) складною;
- г) замкненою.

9. Основними критеріями прийняття проекту є:

- а) технічна та технологічна можливість його реалізації;
- б) довгострокова життєздатність;
- в) економічна ефективність;
- г) всі відповіді вірні.

9. Функція, яка забезпечує фінансовий контроль завдяки накопиченню, аналізу та складанню звіту по витратах проекту, називається:

- а) управління якістю;
- б) управління часом;
- в) управління контрактом та забезпеченням проекту;
- г) управління вартістю.

10. Згрупуйте відповідні терміни та визначення згідно з даними таблиці.

Термін	Визначення
а) проект	1. Перелік робіт із зазначенням термінів, виконавців, результатів, які ведуть до отримання комплексу показників, намічених концепцією проекту.
б) бізнес-план	2. Детальний виклад цілей та шляхів досягнення виробництва, що створюється, для обґрунтування інвестицій.
в) техніко-економічне обґрунтування інвестицій	3. Специфічна організаційна структура, яку очолює керівник проекту. Вона створюється на період здійснення проекту і завданням її є здійснення функцій управління проектом.
г) управління проектами	4. Задум (завдання, проблема) та необхідні засоби його реалізації з метою досягнення бажаного економічного, технічного, технологічного чи організаційного результату.
д) ціль проекту	5. Час від моменту задуму проекту до його ліквідації.
е) життєвий цикл проекту	6. Передпроектна розробка інженерно-конструкторських, технологічних і будівельних рішень, порівняння альтернативних варіантів і обґрунтування вибору конкретного способу здійснення проекту.
є) команда проекту	7. Бажаний результат діяльності, який намагаються досягти за певний проміжок часу при заданих умовах реалізації проекту.
ж) план проекту	8. Процес управління командою, ресурсами проекту за допомогою спеціальних методів та прийомів з метою успішного здійснення поставленої мети.

11. Охарактеризуйте організаційні структури управління за такою схемою:

Схема	Сфера найбільшого ефективного використання	Якісна характеристика побудови	
		переваги	недоліки
Проектна			
Матрична			
Функціональна			
Змішана			

13. Приклад тестових завдань до Розділу 2

1. Планування проектів — це:

- а) процес, який передбачає складання бюджету проекту та внесення змін до нього відповідно до потреб для досягнення поставлених цілей проекту;
- б) процес, який передбачає визначення цілей і параметрів взаємодії між роботами та учасниками проекту, розподіл ресурсів та вибір і прийняття організаційних, економічних та технологічних рішень для досягнення поставлених цілей проекту;

- в) вибір стратегічного рішення щодо виконання проекту і розробка деталей проекту;
- г) вірна відповідь відсутня.

2. Процес розробки планів охоплює такі етапи проектного циклу:

- а) створення концепції проекту;
- б) вибір стратегічного рішення щодо виконання проекту і розробка деталей проекту;
- в) укладання контрактів;
- г) всі відповіді вірні.

3. На якій фазі управління проектами складається бізнес-план та попереднє техніко-економічне обґрунтування проекту:

- а) доінвестиційній;
- б) інвестиційній;
- в) експлуатаційній;
- г) виробничий?

4. На якому рівні управління проектами розробляють поточні та оперативні плани:

- а) концептуальному;
- б) стратегічному;
- в) тактичному;
- г) виробничому?

5. За ступенем охоплення робіт плани поділяються на:

- а) поточні та оперативні;
- б) зведені і детальні;
- в) короткострокові, середньострокові та довгострокові;
- г) прості, мультиплани та мегаплани.

6. Для одержання узагальненого показника реалізації проекту з метою контролю потрібно:

- а) розробити систему показників, на основі яких порівняти виконання робіт за часом і вартістю;
- б) визначити обсяги виконання робіт;
- в) визначити грошові витрати на реалізацію проекту;
- г) вірні відповіді а) та б).

7. Для досягнення ефективності функцій контролю звіти мають містити такі позиції:

- а) кошторисну вартість (для порівняння фактичних і прогнозованих результатів);
- б) фактичні результати на певну дату або період;
- в) прогнозовані результати;
- г) всі відповіді вірні.

8. Який із процесів контролю не належить до допоміжних:

- а) контроль виконання плану проекту;
- б) підтвердження досягнення цілей;
- в) контроль та моніторинг ризиків;
- г) контроль контрактів?

9. До зовнішніх джерел змін проекту належить:

- а) зміна системи оподаткування;
- б) зміна графіків постачань матеріалів;
- в) зміна джерел фінансування проекту;
- г) реконструкція підприємства для досягнення цілей проекту.

10. Управління змінами — це:

- а) внесення змін у проект на прохання замовника чи за пропозицією підрядчика у випадку невиконання фінансових умов проекту, передбачених бюджетом та/або кошторисною документацією;
- б) реєстрація всіх змін у змісті проекту (технології, обладнанні, вартісних показниках, графіку виконання робіт тощо) з метою детального вивчення й оцінки наслідків змін, організації виконавців, які реалізують зміни у проекті, а також прогнозування майбутніх змін;
- в) процес, який передбачає визначення цілей і параметрів взаємодії між роботами та учасниками проекту, розподіл ресурсів та вибір рішень для досягнення поставлених цілей проекту;
- г) вірна відповідь відсутня.

Ситуація. Вас призначили керівником команди — відділ із 10 осіб, які повинні працювати разом, щоб досягнути виконання цілей свого підрозділу і проекту в цілому. Але Вам відомо, що випуск продукції не такий високий, хоча постійно проводиться понаднормова робота, існує заборгованість по випуску продукції, а планові завдання не виконуються. Люди відсутні на роботі з неповажних причин, часто конфліктують, що знижує ефективність роботи. Ви відчуваєте, що люди в проекті не зацікавлені.

Яких заходів Ви пропонуєте вжити?

14. Питання до іспиту

1. Історія та загальні засади управління проектами.
2. Типи проектів. Основні закони управління проектами.
3. Поняття життєвого циклу проекту. Основні фази життєвого циклу проекту.
4. Основоволожні підходи до управління проектами: інтегрований логіко-структурний, логіко-структурна матриця.
5. Системний підхід в управлінні проектами.
6. Проектний підхід в управлінні освітніми системами.
7. Проектний аналіз.
8. Обґрунтування доцільності проекту
9. Загальна характеристика та значення структуризації проекту.
10. Основні підходи до структуризації проекту
11. Алгоритм ресурсного планування проекту.
12. Поняття організаційної структури та її значення.
13. Види організаційних структур залежно від змісту проекту.
14. Структура проектного аналізу.
15. Основні показники ефективності проектів.
16. Поняття «планування проекту» та основна мета планування.
17. Управління часом проекту
18. Управління ризиками як підсистема управління проектом.
19. Методи зниження ризиків проектів.
20. Методи контролю фактичного виконання проекту.
21. Сучасна концепція управління якістю. Сутність управління якістю.
22. Лідерство та керівництво в команді.
23. Поняття та основні характеристики команди проекту, підходи до її формування.
24. Управління комунікаціями проекту.
25. Програмно-технічне забезпечення управління проектами.

15. Рекомендована література з дисципліни

Основна література

1. Батенко Л.П., Загородніх О.А., Ліщинські В.В. Управління проектами: Навч. посібник. – К. : КНЕУ, 2004. – 231с.
2. Кобиляцький Л.С. Управління проектами: Навч. посібник. – К. : МАУП, 2002. – 200 с.

3. Купенко О.В., Яресько К.В. Проектна діяльність у соціальній сфері: навч. посібн. – Суми: СумДУ, 2007. – 76 с.
4. Тарасюк Г.М. Управління проектами: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К. : Каравела. 2004. – 344с.
5. Управління проектами. Підручник / Ноздріна Л.В., Ящук В.І., Полотай О.І. / за ред.. Л. В. Ноздріна.– К. : Центр.учбової л-ри, 2010.– 432 с.
6. Управління проектами: Навч.посібник / Збарська Л.О., Рижигов В.С., Єрфорт І. Ю., Єрфорт О. Ю. – К. : Центр учбової л-ри, 2008.– 168 с.
7. Чорна М.В. Проектний аналіз: Навчальний посібник. – Харків: Консул, 2003. – 228с.

Додаткова література

1. Бушуев, С.Д. Управление проектами: Основы профессиональных знаний и система оценка компетентности проектных менеджеров: (National Competence Baseline, NCB UA Version 3.0) / С. Д. Бушуев, Н. С. Бушуева. – К. : ІРІДІУМ, 2006. – 208 с.
2. Бушуєв С. Д., Морозов В. В. Динамічне лідерство в управлінні проектами: Монографія / Українська асоціація управління проектами. – 2-е вид. – К., 2000. – 312 с.
3. Веретенников В. І., Тарасенко Л. Н., Гевліч І. Г. Управління проектами. Навч. Посібн. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 280с.
4. Гудзь О. Є. Проблеми страхування сільськогосподарських ризиків / О. Є. Гудзь // Економіка АПК. – 2004. – № 1. – С. 73–77.
5. Гудзь О. Є., Муриксина Т. Л. Рубцов В. С. Де взяти гроші для свого бізнесового проекту? (Джерела фінансування власних бізнесових проектів): Навч. Посібник – К. : Планета людей, 2003. – 116 с.
6. Гудзь О. Є., Рубцов В. С. Мистецтво бізнесу або управління бізнесовими проектами: Навч. посібник – К. : Планета людей, 2006. – 159 с. – С.12 –159.
7. Гудзь О. Є., Рубцов В. С. Управління ризиками при реалізації власних бізнесових проектів (Ризик-менеджмент у малому та середньому бізнесі) : Навч. посібник – К. : Планета людей, 2003. – 88 с.
8. Гудзь О., Степасюк О. Проблеми управління інвестиційними процесами в аграрному секторі економіки України // Бухгалтерія в сільському господарстві – 2001 р. – № 21. – С. 18-20.
9. Керівництво з питань проектного менеджменту. Пер. з англ. (Под ред. Бушуева С. Д.). – К. : Деловая Украина, 2000. – 198 с.
10. Клиффорд Ф. Грей, Эрик У. Ларсон. Управление проектами: Практическое руководство / Пер. с англ. – М. : Дело и сервис, 2003. – 528с.
11. Кобиляцький Л. С. Управління проектами: Навч. посіб. –К. : МАУП, 2002. – 200 с.
12. Мазур И. И., Шапиро В. Д. Управление проектами. Справочное пособие. – М. : Высшая школ, 2001. – 875 с.
13. Мазур И. И., Шапиро В. Д., Ольдерогге Н. Г. Управление проектами. Учебн. пособие. – М. : Омега-Л, 2004. – 664с.

14. Методичні вказівки до вивчення дисципліни “Управління проектами” та завдання для контрольної роботи студентів заочників з спеціальностей “Менеджмент організацій”, “Економіка підприємств” // О. Є. Гудзь, Т. С. Мринська – К., Видавничий центр НАУ, 2004. – 34 с.
15. Пан Л. Б. Управління проектами: навч.-метод. забезпечення курсу. – К. : Вид. дім «КМ Академія», 2004. – 139 с.
16. Поршнев А. Управление инновациями в условиях рынка. – М : РИЦ АО “Мегаполис-контакт”, 2003.
17. Рач В. А. Идентификация компетентности в сфере управления проектами / В. А Рач, О. В. Бирюков // Управління проектами та розвиток виробництва: Зб. наук. пр. – Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. І. Даля, 2007. – №1(21). – С. 143-159.
18. Риски в современном бизнесе / П. Г. Грабовый, С. Н.Петрова, С. Н. Полтавцев и др. – М. : Аланс, 2004.
19. Савчук В. П., Прилипко С. И., Величко Е.Г. Анализ и разработка инвестиционных проектов – Учебное пособие. – Киев : Абсолют – В, Эльга, 2000. – 304 с.
20. Словник-довідник з питань управління проектами. За ред. Бушуєва С. Д. Українська асоціація управління проектами. – К. : Деловая Украина, 2001. – 640 с.
21. Тянь Р. Б., Холод Б. І., Ткаченко В.А. Управління проектами. Підручник. – К. : Центр навч. літератури, 2004. – 224с.
22. Управление проектами (зарубежный опыт)/ Под ред. В.Д. Шапиро. – С-П : “Два Три”, 1993.
23. Чернявський А. Д. Організаційне проектування: Навч. посіб. – К. : МАУП, 2005. – 160 с.
24. Швандар В. А., Базилевич А. И. Управление инвестиционными проектами: Учеб. пособие для вузов. – М. : ЮНИТИ – ДАНА, 2007. – 208 с.